

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Олерографія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 203 Садівництво та виноградарство
Освітня програма «Садівництво та виноградарство»
Рік навчання 4, семестр 8
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Бобось І.М.

irinabobos@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3407>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна висвітлює сучасний стан овочевого сортового генофонду та напрями селекції в Україні та світі, теоретичні основи олерографії, як науки про сортові ресурси овочевих рослин. Необхідність у безперервному впровадженні нових сортів обумовлена багатьма чинниками: старінням сорту, появою нових рас хвороб та шкідників, новими технологіями вирощування, зберігання та переробки, розширенням ареалу вирощування, підвищеним вимогам споживачів до якості продукції. Правильно підібраний сортимент дозволяє не лише збільшити врожайність, але й поліпшити його якість, подовжити строки його надходження споживачам, підвищити загальний вихід готового продукту. За рахунок сортів з новими властивостями та характеристиками можна в значній мірі компенсувати негативний вплив на ріст і розвиток рослин використання наявної недосконалої техніки та обладнання, дефіциту мінеральних добрив та засобів захисту рослин.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 9. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоовочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні , практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінюванн я
Змістовний модуль 1. Сортовивчення плодкових культур				
Тема 1. Сортовивченн я овочевих культур	2/2	Знати значення генетичних ресурсів в аграрному секторі економіки України та за кордоном, основні причини, що зумовлюють створення нових. Вміти визначати основні завдання та питання сортовивчення. Розрізняти біологічне та правове визначення сорту. Розуміти критерії охороноздатності сорту. Застосовувати законодавчу та нормативну базу охорони прав на сорти рослин і державного випробування. Аналізувати вплив інтелектуальної власності на сорти рослин, розвиток селекції, насінництва, науку, врожайність та виробництво продукції. Вміти визначати головні проблеми і завдання, які слід вирішувати на шляху подальшого створення та вдосконалення захисту прав на сорти рослин.	Ознайомитися з науковим потенціалом державних та приватних селекційних установ овочевих та баштанних культур. Ознайомитися із видовим складом овочевих культур представлених у Державному реєстрі сортів рослин України. Визначити динаміку сортименту овочевих культур в Державному реєстрі сортів Встановити кількість сортів та гібридів вітчизняної та іноземної селекції, занесених до Державного реєстру сортів рослин на поточний рік. Написання тестів, ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5

<p>Тема 2. Сортовивчення помідора</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати походження, історію окультурення помідора, його ботанічні, морфологічні та біологічні особливості. Розуміти класифікаційні системи сортового різноманіття, мінливості морфологічних ознак. Вміти характеризувати сорти і гібриди помідора для відкритого і закритого ґрунту та різних технологій вирощування. Ознайомитись із апробаційними ознаками помідора та сучасним сортиментом культур. Використовувати сучасний сортимент культур для різних напрямів споживання.</p>	<p>Визначити сортові ознаки плодів помідора. Дегустаційна оцінка сортів помідора. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	<p>4</p>
<p>Тема 3. Сортовивчення овочевих культур родини Пасльонові</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати походження, історію окультурення перцю, баклажана, фізаліса, їх ботанічні, морфологічні та біологічні особливості. Розуміти класифікаційні системи сортового різноманіття, мінливості</p>	<p>Визначити сортові ознаки плодів перцю солодкого, перцю гіркого, баклажана, фізаліса. Дегустаційна оцінка сортів перцю солодкого. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	<p>4</p>

		<p>морфологічних ознак. Вміти характеризувати сорти і гібриди для відкритого і закритого ґрунту та різних технологій вирощування. Ознайомитись із апробаційними ознаками та сучасним сортиментом культур. Використовувати сучасний сортимент культур для різних напрямів споживання.</p>		
<p>Тема 4. Сортовивчення овочевих культур родини Гарбузові</p>	2/2	<p>Знати різноманіття овочевих культур родини Гарбузові, їхні ботанічні, морфологічні та біологічні особливості. Вміти розрізняти види класифікацій огірка залежно від ботанічних та господарських ознак. Розрізняти апробаційні ознаки огірка та сучасний сортимент культури, який занесено до Реєстру сортів рослин. Вміти використовувати сорти для різних технологій вирощування огірка. Ознайомитись із сортовим різноманіттям кабачка та патисона, вміти підбирати для</p>	<p>Визначити сортові ознаки плодів овочевих культур родини Гарбузові. Дегустаційна оцінка сортів огірка. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	8

		різних ґрунтово-кліматичних умов та технологій вирощування.		
Тема 5. Сортовивчення кукурудзи цукрової	2/2	Знати внутривидову класифікацію кукурудзи цукрової. Освоїти, які є види класифікацій кукурудзи цукрової залежно від ботанічних та господарських ознак. Ознайомитись із апробаційними ознаками кукурудзи цукрової та сучасним сортиментом культури, який занесено до Реєстру сортів рослин. Потрібно засвоїти місце і значення сортів за різних технологій вирощування кукурудзи цукрової та призначення (для відварювання, консервування і заморожування).	Визначити сортові ознаки плодів і насіння кукурудзи цукрової. Написання тестів, ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	4
Тема 6. Сортовивчення овочевих культур родини Бобові	2/2	Знати овочево різноманіття родини Бобові, їх ботанічні, морфологічні та біологічні особливості. Вміти розрізняти види класифікацій гороху овочевого залежно від ботанічних та господарських ознак. Аналізувати	Визначити сортові ознаки плодів і насіння квасолі. Визначити морфологічні та господарські ознаки сортів бобу залежно від форми і розміру насіння. Описати морфологічні ознаки гороху. Виконання самостійної	4

		<p>апробаційні ознаки гороху овочевого та сучасний сортимент культури. Засвоїти місце і значення сортів за різних технологій вирощування гороху овочевого. Знати внутривидові класифікації квасолі та бобу, їхню коротку характеристику підвидів і різновидностей. Використовувати сорти квасолі та бобів в технологіях вирощування для різних напрямів споживання.</p>	<p>роботи (в.т.ч. в elearn). Написання тестів.</p>	
--	--	---	--	--

Змістовний модуль 2. Сортовивчення капусти та коренеплодів

<p>Тема 7. Сортовивчення дворічних капуст</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати овочево різноманіття дворічних капуст та їхні ботанічні та морфологічні особливості. Розрізняти походження видів капуст, коротку історію окультурення, класифікаційні системи сортового різноманіття, мінливості морфологічних ознак і біологічні особливості. Характеризувати сорти і гібриди капусти білоголової для різних технологій вирощування. Використовувати сорти і гібриди різних видів</p>	<p>Визначити сортові ознаки капусти головчастої. Дегустаційна оцінка сортів дворічних капуст. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	<p>5</p>
--	------------	---	--	-----------------

		капуст для різних технологій вирощування і напрямів споживання.		
Тема 8. Сортовивчення однорічних капуст	2/2	Знати овочево різноманіття однорічних капуст та їхні ботанічні та морфологічні особливості. Розрізняти походження видів капуст, коротку історію окультурення, класифікаційні системи сортового різноманіття, мінливості морфологічних ознак і біологічні особливості. Характеризувати сорти і гібриди капусти цвітної й броколі для різних технологій вирощування. Використовувати сорти і гібриди однорічних видів капуст для різних технологій вирощування і напрямів споживання.	Визначити сортові ознаки капусти цвітної. Дегустаційна оцінка сортів однорічних капуст. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 9. Сортовивчення коренеплодів родини Селерові	2/2	Засвоїти класифікації коренеплодів родини Селерові. Розрізняти сорто типи моркви, різновидності петрушки, селери та пастернаку.	Визначити сортові ознаки моркви, петрушки, пастернаку, селери. Дегустаційна оцінка сортів коренеплодів родини Селерові. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 10.		Вміти розрізняти	Визначити	5

Сортовивчення буряка столового	2/2	сорт буряка столового за забарвленням пластинки листків і черешків. Розуміти, як впливає форма коренеплоду на скоростиглість та їх заглибленість у ґрунт. Характеризувати сортимент буряка столового для різних технологій вирощування.	сортів ознаки буряка столового. Дегустаційна оцінка сортів буряка столового. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 11. Сортовивчення коренеплодів родини Капустяні	2/2	Знати овочево різноманіття коренеплодів родини капустяні, їхні ботанічні, біологічні особливості та продуктивні органи. Характеризувати сортимент редиски та редьки для різних технологій вирощування.	Визначити морфологічні ознаки сортів різновидностей редьки посівної. Дегустаційна оцінка сортів коренеплодів родини Капустяні. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Написання тестів.	5
Змістовний модуль 3. Сортовивчення цибулинних, зеленних і багаторічних культур				
Тема 12. Сортовивчення цибулинних овочевих культур	2/2	Знати овочево різноманіття групи Цибулинних, ознайомитися з їхніми ботанічними, біологічними особливостями та продуктивними органами. Засвоїти, що таке зачатковість, діткування, гніздування та залежність біологічних особливостей сорту від цих ознак. Вміти визначити	Визначити сортів ознаки цибулі ріпчастої, цибулі шалоту, порей. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5

		<p>різновидності цибулі ріпчастої за морфологічними ознаками цибулини, за товщиною внутрішніх і зовнішніх лусок, їх товщиною. Відрізняти сорти цибулі ріпчастої від цибулі шалоту. Характеризувати морфологічні ознаки та особливості сортів цибулі порей.</p>		
<p>Тема 13. Сортовивчення часнику</p>	2/2	<p>Знати сортове різноманіття часнику, ознайомитися з їхніми ботанічними, біологічними особливостями. Ознайомитись із характеристикою стрілкуючих і нестрілкуючих сортів часнику та вміти їх використовувати для різних способів розмноження.</p>	<p>Визначити сортові ознаки часнику стрілкуючого та нестрілкуючого. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	5
<p>Тема 14. Сортовивчення зеленних овочевих культур</p>	2/2	<p>Знати овочево-різноманіття зеленних культур, їхні ботанічні та морфологічні особливостями. Вміти правильно навчитись відрізняти сорти листового, головчастого салату та салату-Ромена за морфологічними особливостями та скоростиглістю. Вивчити та вміти</p>	<p>Визначити сортові ознаки салату, шпинату, кропу. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	5

		розрізняти різновидності шпинату. Ознайомитись із сортотипами, сортами шпинату та різновидностями лободи садової. Характеризувати різновидності та сорти кропу пахучого для різних напрямів споживання.		
Тема 15. Сортовивчення багаторічних овочевих культур	2/2	Знати овочеве різноманіття багаторічних овочевих культур та ознаки, за якими вони відрізняються від інших культур. Ознайомитись із класифікацією ревеню та його видами і сортами. Вміти відрізняти види ревеню за морфологічними ознаками. Розрізняти види щавлю та знати характеристику щавлю кислого. Розрізняти види та різновидності спаржі. Використовувати сорти багаторічних культур родини Капустяні в технологіях вирощування. Розуміти внутрішньовидову класифікацію багаторічних цибуль та розрізняти їхні сорти.	Визначити сортові ознаки ревеню, щавлю, спаржі, багаторічних цибуль. Описати характеристику сортотипів спаржі. Дегустація сортів спаржі. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Написання тестів.	5
Всього за навчальну роботу				70
Екзамен				30
Всього за 8 семестр				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Олерографія: підручник / І.М. Бобось, З.Д. Сич, О.О. Комар – К.: ЦП «Компринт», 2022. – 721 с.
2. Сич З.Д., Бобось І.М., Федосій І.О. Овочівництво: навч. посіб. / К.: ЦП «Компринт», 2018. – 405 с.
3. Каталог морфологічних ознак зразків генофонду виду перець однорічний (*Capsicum annuum L.*) / Авт. кол.: М.І. Митенко, Р.В. Крутько, С.М. Кормош, Л. В. Пилипенко. Селекційне: Інститут овочівництва і баштанництва НААН, 2020. 19 с.
4. Митенко І.М., Біленька О.М. Каталог морфологічних ознак цибулин виду цибуля ріпчаста (*Allium sera L.*) Селекційне: Інститут овочівництва і баштанництва НААН, 2020. 14 с.
5. Методика-класифікатор проведення експертизи сортів салату посівного (*Lactuca sativa L.*) на відмінність, однорідність і стабільність / С.І. Кондратенко, О.М. Могильна, О.В. Хареба, Н.В. Лещук, В.В. Хареба, О.В. Куц, Ю.В. Ткалич, Л.А. Терьохіна, І.М. Митенко, Н.О. Баштан, О.В. Позняк. 2-е вид., доповн. і доопрац. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. 66 с.
6. Атлас морфологічних ознак сортів квасолі звичайної (*Phaseolus vulgaris L.*) (Додаток до Методики проведення експертизи сортів квасолі звичайної на ВОС-тест / Міністерство аграрної політики та продовольства України; Український інститут експертизи сортів рослин. – К: Український інститут експертизи сортів рослин, 2018. 32 с.
7. Рекомендації щодо використання сортів баклажана для виробництва ферментованої продукції селекції ІОБ НААН / О.М. Шабетя, Є.В. Зінченко, Т.В. Парамонова, К.М. Коновалено. Харків: ІОБ НААН, 2018. 11 с.
8. Інформаційно-довідкова система "Сорт" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://sort.sops.gov.ua/search/search>
9. Інформаційно-довідкова система "Реєстр сортів" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://service.ukragroexpert.com.ua/>

10. Український Інститут Експертизи Сортів Рослин [Електронний ресурс] режим доступу: <https://sops.gov.ua>
11. Інститут овочівництва і баштанництва НААН [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.ovoch.com/index.html>
12. Журнал "Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://journal.sops.gov.ua/>
13. Світовий центр овочевих культур [Електронний ресурс] режим доступу: <http://avrdc.org>
14. National Association of Plant Breeders [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.plantbreeding.org>
15. Journal of Plant Breeding and Group Science [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.academicjournals.org/journal/jpbcs>